Regeringskansliet, Klimat-och näringslivsdepartementet
kn.registrator@regeringskansliet.se

Remiss avseende nytt system för miljösanktionsavgifter

Er beteckning: KN2026/01561

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget på nytt system för miljösanktionsavgifter med följande kommentarer:

- Det ska vara möjligt besluta om miljösanktionsavgifter för inrättande av vilthägn utan giltigt beslut, oavsett vilthägnets storlek samt att beloppen behöver höjas,
- för att undvika dubbelbestraffning bör regleringen i 30 kap. 2 § andra stycket 4 miljöbalken överstämma med förslag på nya bestämmelser,
- beloppen för fasta miljösanktionsavgifter behöver en översyn för att uppfylla sitt syfte,
- det krävs förtydligande av hur storleken på en rörlig miljösanktionsavgift ska bestämmas samt hur nedsättning av en miljösanktionsavgift i det enskilda fallet ska ske,
- det krävs resursförstärkning till länsstyrelserna om förslaget med rörliga miljösanktionsavgifter genomförs och en höjning av handläggningsavgiften är starkt motiverad.

Avsnitt 2.2 Förslag till förordning om miljösanktionsavgifter

Felskrivning

Länsstyrelsen noterar att i förslag till 1 kap. 3 § 2 förordning om miljösanktionsavgifter hänvisas till en upphävd avfallsförordning och inte den nu gällande.

Vilthägn

Länsstyrelsen anser att en miljösanktionsavgift alltid ska tas ut när det skett en överträdelse av 12 kap. 11 § miljöbalken, oavsett vilthägnets storlek. Enligt förslag till 10 kap. 1 § förordning om miljösanktionsavgifter ska miljösanktionsavgift enbart tas ut när vilthägnet är större än 2 hektar.

Länsstyrelsen anser även att miljösanktionsavgiften per hektar inrättat vilthägn utan giltigt beslut är för låg för att uppfylla sitt syfte. Enligt förslaget ska miljösanktionsavgiften vara 500 kr per hektar men som lägst 1000 kronor. Det låga beloppet på 1 000 kr motiveras med att avgiften kan tas ut flera gånger för en överträdelse som upprepas. Vid konstaterat avsaknad av miljöbalkstillstånd kan avgift endast tas ut vid ett tillfälle. De flesta överträdelser av detta slag gäller mindre hägn. Förslaget innebär därmed så låg miljösanktionsavgift, 500 kr per hektar, att avgiften inte kommer uppfylla sitt syfte.

Avsnitt 5.1 Ett nytt 30 kap. miljöbalken och en ny förordning om miljösanktionsavgifterna bör införas

Nuvarande 30 kap. 2 § andra stycket 4 miljöbalken reglerar att en miljösanktionsavgift inte behöver tas ut om det anses oskäligt med hänsyn till att överträdelsen har föranlett straff enligt bestämmelserna i 29 kap. miljöbalken. Motsvarande reglering saknas i de nya föreslagna bestämmelserna.

Länsstyrelsen anser att den ändrade formuleringen leder till en ökad risk för dubbelbestraffning och att det saknas motivering till den ändrade formuleringen.

Avsnitt 5.2 Systemet ska bestå av fasta och rörliga miljösanktionsavgifter

Av promemorian framgår att någon översyn av de fasta miljösanktionsavgifternas beloppsnivåer inte gjorts. Länsstyrelsens uppfattning är dock att flertalet av de idag fasta miljösanktionsavgifter innebär ett för lågt belopp för att miljösanktionsavgifterna ska uppfylla sitt syfte. För verksamheter med stora ekonomiska resurser blir avgiften knappt märkbar.

Avsnitt 6.1 Förutsättningar för att föreskriva och ta ut en rörlig miljösanktionsavgift respektive 6.2 Storleken på en rörlig miljösanktionsavgift

Det behövs vägledning kring hur de olika bedömningsgrunderna ska beaktas vid bestämmande av storleken på en rörlig miljösanktionsavgift samt hur hel eller delvis nedsättning av miljösanktionsavgiften ska bedömas.

Idag omfattas miljösanktionsavgift av strikt ansvar och tillsynshandläggare behöver därför enbart konstatera att en överträdelse skett. Någon bedömning kring uppsåt eller oaktsamhet behöver således inte göras. Den typ av bedömning som bör ligga till grund för bedömning av storleken på en rörlig miljösanktionsavgift i det enskilda fallet saknas det idag kunskap inom. För att säkerställa en enhetlig nationell tillämpning av de nya miljösanktionsavgifterna bör regeringen föreslå och säkerställa att nationella utbildningsinsatser kommer till stånd.

Avsnitt 6.3 Förfarandet vid beslut om miljösanktionsavgift

Länsstyrelsen anser att förslaget inte tagit tillräcklig hänsyn till de resurser som kommer att krävas av länsstyrelserna när rörliga miljösanktionsavgifter införs.

Arbetsuppgiften med att handlägga och besluta i dessa ärenden, kommer att kräva ytterligare resurser. Det kommer även krävas resurser för utbildning och insatser för att möjliggöra samsyn, både inom och mellan länsstyrelser.

Länsstyrelsen anser även att den handläggningsavgift på 800 kronor per timme som enligt förslaget ska kunna tas ut vid handläggning av ärenden med rörliga miljösanktionsavgifter, är alldeles för låg. Avgiften tillfaller inte heller länsstyrelserna direkt. Avgiften är samma avgift som för tillsyn av vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Avgiften har varit densamma under många år. Statskontoret gjorde en utredning 2020 om avgifterna för vattenverksamhet. Utredningen visade bland annat att avgiftssystemet har relativt låg kostnadstäckning. Statskontoret ansåg att avgifterna sannolikt behöver höjas. I samband med översyn och höjning av avgiften bör även en övervägning ske var och på vilket sätt avgiftens storlek regleras, då den behöver

kunna justeras över tid. Det krävs resursförstärkning till länsstyrelserna om förslaget med rörliga miljösanktionsavgifter genomförs och en höjning av handläggningsavgiften är starkt motiverad.

Avsnitt 7 Fasta miljösanktionsavgifter

I avsnitt 7 fastslås att vissa av de nya reglerna för rörliga miljösanktionsavgifter även ska gälla för de fasta. Det gäller till exempel regleringen att det under vissa omständigheter helt eller delvis ska gå att sätta ned en sanktionsavgift. Länsstyrelsen bedömer att regleringen inte i någon större utsträckning kommer att bli möjlig att tillämpa på de fasta miljösanktionsavgifterna eftersom de är för låga redan från början. Länsstyrelsen anser att det därmed även utifrån detta perspektiv är motiverat med den översyn och revidering av de fasta miljösanktionsavgifterna, som förts fram tidigare i yttrandet under avsnitt 5.2, på sidan 2.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsöverdirektör Tommy Hansen med Jessica Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Johanna Lindgren, avdelningschef Helene Munkner och chefsjurist Shiva Norvad medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.